

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय

महालेखा नियन्त्रक कार्यालय

कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयका प्रमुखहरूको प्रथम राष्ट्रिय गोष्ठी
(चैत्र ३ - ५ २०७२)

काठमाण्डौ घोषणापत्र, २०७२

महालेखा नियन्त्रक कार्यालय नेपाल सरकारको संचित कोष संचालन गर्ने जिम्मेवार निकाय हो । यस कार्यालयले बजेट कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने, सरकारको आय र व्ययको लेखा राख्ने र सो को केन्द्रीय वाषेक विवरण तयार गरी महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा पेश गर्ने जिम्मेवारी वहन गर्दै आएको छ । यसका साथै निवृत्तभरण व्यवस्थापन, सरकारी बाँकी असूल उपर र प्रचलित कानूनद्वारा तोकेएका अन्य कार्यहरू समेत सम्पादन गर्दै आएको छ ।

वि.सं. २००८ सालमा महालेखापालको कार्यालयको रूपमा स्थापना भएको र वि.सं. २०३२ सालमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयका नाममा रूपान्तरित भई निरन्तर तोकेएका जिम्मेवारीहरू वहन गर्दै आएको छ । केन्द्रीय, चौमासेक तथा कोषपूर्ति निकासा हुँदै बेवमा आधारित एकल खाता कोष प्रणालीको कार्यान्वयनबाट सूचना प्राविधी प्रयोग गर्ने मुलुककै अग्रणी संस्थाको रूपमा रहेको छ ।

नेपाल सरकारको विशेष श्रेणीका पदाधिकारीले नेतृत्व गरेको यो कार्यालय अन्तर्गत वि.सं. २०३८ सालबाट प्रातिनिधि कार्यालयका रूपमा ७५ वटै जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरू स्थापना गरी तोकेएको जिम्मेवारी वहन गर्दै आइएको छ । हाल ७५ जिल्लामा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरू (काठमाण्डौमा थप ४ भुक्तानी केन्द्र समेत ७९ वटा कार्यालय), निवृत्तभरण व्यवस्थापन कार्यालय-१ र कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसील कार्यालय -१ रहेका छन् ।

सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनलाई दक्ष, प्रभावकारी, पारदर्शी र उत्तरदायी बनाई आर्थिक सुशासन कायम गर्ने सन्दर्भमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले विभिन्न सुधारका कदमहरू चाल्दै आएको छ । वित्तीय व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Financial Management Information System-FMIS),

एकल खाता कोष प्रणाली (Treasury Single Account), राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Revenue Management Information System- RMIS), प्रतिवद्धता अभिलेख प्रणाली (Commitment Recording System), कम्प्युटरमा आधारित लेखा प्रणाली (Computerized Government Accounting System- CGAS) आदि सुधारका प्रमुख उदाहरणहरू हुन् । यस्ता सुधार कार्यहरूले नेपालको सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप हुने अपेक्षा गरिएको छ । नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय र यस कार्यालयद्वारा समय समयमा गरेका निर्णयहरू, सुधारका कार्यक्रमहरू, घोषणा गरिएका प्रतिवद्धता एवम् नीतिहरू र वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमलाई आत्मसात गर्दै २०७२ साल चैत्र ३ देखि ५ गतेसम्म काठमाण्डौंमा सम्पन्न प्रथम राष्ट्रिय गोष्ठीबाट तपांसैल बमोजिम सुधारका कार्य सम्पादन गर्ने सामुहिक प्रतिवद्धता जारी गदेछौं:-

तपांसैल:

१. नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय तथा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट संचालन गरिएको सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन सुदृढीकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै दोस्रो चरणको सुधार कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षदेखि कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. महालेखा नियन्त्रक कार्यालय तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा संचालित सूचना प्राविधिमा आधारित कार्यक्रमहरूलाई अझ सुदृढ गर्दै अ आर्थिक वर्ष २० जिल्ला र आर्थिक वर्ष २० बाँकी सबै जिल्लामा राजस्व व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (RMIS) गू गरिनेछ ।
३. . . . . रु गरिएको प्रतिवद्धता अभिलेख (Commitment recording) सम्बन्धित निकायलाई जिम्मेवार बनाई प्रतिवद्ध भिलेखलाई त तर्जुमा र निर्णय निर्माणम उपयोग गर्ने व्यवस्था मिल् हाल कार्यान्वयनमा मासिक नेव सा सिमालाई प्रभावकारी रूपले कार्यान्वयन गर्दै नगद योजना (cash planning) द्ध गर्ने प्रकृया मिलाइने
४. कम्प्युटरमा आधारित लेखा प्रणाली (Computerized Government Accounting System-CGAS) तथा अन्य विभिन्न मन्त्रालय र विभागहरूले संचालन ल्याएका लेखा प्रणाली सम्बन्धी सफ्टवेयरहरूको अध्ययन गरी सबै सरकारी निकायहरूमा एउटै सफ्टवेयर लागु गर्ने

यस आर्थिक वर्षमा अध्ययन गरी सो अध्ययनको सुझावका आधारमा क्रमशः कार्यान्वयन प्राक्क्रिया आघे बढाइनेछ।

५. कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरूले हरेक हप्ता निवेदन कोषको अवस्था प्रावेष्टी र बैंकसँग हिसाब मिलान समेत गरी सरकारी कोषको वास्तविक अवस्था महालेखा नियन्त्रक कार्यालय आफैले तयार गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
६. आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका परिमार्जन गरी सो बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यल विध्वसनीय, नातेजामूलक र प्रभावकारी बनाइनेछ।
७. प्रत्येक वर्षको मसान्तभित्र जिल्लागत एकीकृत वार्षिक आर्थिक प्रतिवेदन, कात्तिक मसान्तभित्र मन्त्रालयगत एकीकृत वार्षिक आर्थिक प्रतिवेदन र मंसिर मसान्त भित्र केन्द्रीय आर्थिक विवरण तयार गरी महालेखा परीक्षा कार्यालयमा पेश गरिनेछ।
८. वर्तमान भुक्तानी प्रणालीमा सुधार गर्दै आ.व. २ देखि श्रोतमा हुने करकट्टीलाई स्थायी लेखा म्बन्मा आबद्ध गराउ , षे भित्र नौश्वेत रकम भन्दा माथिको भुक्तान सम्बन्धित सेवा प्रदायकक बैंक खातामा भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाई षे भित्र सबै सरकारी भुक्तानीलाई विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली e-payment आबद्ध गरिनेछ।
९. सरकारी वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरको बनाउन हाल कार्यान्वयनमा ल्याइएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानलाई आगामी आर्थिक वर्षमा थप ' निकायमा विस्तार गरि आर्थिक वर्ष २०७ सम्ममा सबै केन्द्रीय निकायहरूको वित्तीय प्रतिवेदन यसै अनुरूप तयार गरिनेछ।
१०. ष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको कार्य सम्पादन मूल्यांकनका लागि सूचकहरू विकास गरी लागू गरिनेछ। आधारमा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरूको मूल्यांकन गरी आगामी आर्थिक वर्षदेखि वोटकृष्ट १ र उत्कृष्ट २ गरी ः कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरू छनौट गरी पुरस्कृत गर्ने पद्धतिको शुरुवात गरिनेछ।

११. नेपालको संविधान अनुरूप सरकारका सबै तहको सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापनका सन्दर्भमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट सम्पादन हुँदै आएका कार्यहरू गारिनेछ
१२. लेखापालन तथा प्रतिवेदनमा एकरूपता तथा विश्वसनीयता कायम गर्नका लागि समायानुकूल एकाउन्टेन्ट म्यानुअल तयार गरी लागू गरिने छ ।
१३. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ऐन नियमको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा विभिन्न निकायबाट माग भई आएका रायहरू महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र अन्य निकायहरूबाट भा निर्णयहरूको "निर्णय सार संग्रह" प्रकाशन गरिने छ ।
१४. महालेखापालको कार्यालय स्थापना भएको दिनलाई स्मरण गर्दै प्रत्येक वर्ष लेखा दिवस
१५. यस घोषणापत्रको कार्यान्वयन गर्ने कार्ययोजना बनाइ कार्यान्वयन गरिने छ ।